

А.І. Кашперська, канд. екон. наук (*ХДУХТ, Харків*)

ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Підготовка закладами вищої освіти компетентних фахівців є пріоритетною метою сучасної вищої школи. У зв'язку з цим особливою актуальністю набуває студентоцентрирована орієнтація освітнього простору, що передбачає уможливлення свободи вибору освітніх компонентів, з урахуванням індивідуальних можливостей та потреб студентів, і свідомого вибору індивідуальної освітньої траєкторії.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про освіту» під індивідуальною освітньою траєкторією розуміється персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання [1].

Крім того, згідно зі ст. 53 Закону України «здобувачі освіти мають право на індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання» [1].

Поширеність та ефективність практичної реалізації зазначених можливостей здобувачів освіти в умовах сучасного освітнього простору значною мірою визначається рівнем апробації шляхів упровадження зазначеної траєкторії. Формування уявлень студента про себе як особистість і суб'єкта професійної діяльності, посилене його відповідальність за результати власної професійної підготовки, стимулює пізнання можливостей саморозвитку як майбутнього фахівця в освітньому просторі закладу освіти, що зумовлює потребу в безпосередній участі у проектуванні власної освітньої програми.

На сучасному етапі гармонізації освіти результати навчання здобувачів освіти визначаються через сформованість загальних і фахових компетентностей. При цьому, визначне місце займає можливість індивідуального вибору студентами кожної освітньої програми вибіркового дисциплін, що формують професійні та додаткові спеціальні компетентності.

Практика вільного вибору навчальних дисциплін не є новою, проте її впровадження в освітній процес у закладах вищої освіти донедавна носив формальний характер та й досі потребує якісної організації.

Зкладами вищої освіти розробляється перелік навчальних дисциплін вільного вибору студентів, з метою задоволення їх освітніх і професійних вимог, поглиблення професійних знань в межах обраної освітньої програми, підвищення мотивації під час навчання, забезпечення набуття необхідних компетентностей, затребуваності на ринку праці в умовах сучасного конкурентного середовища, з урахуванням вимог роботодавців.

Процес створення індивідуальної освітньої траєкторії в частині вибіркових навчальних дисциплін передбачає проходження декількох етапів, а саме:

- 1) ознайомлення з інтересами та потребами здобувачів освіти;
- 2) розроблення групами забезпечення, за участю гарантів освітніх програм, переліку вибіркових дисциплін, у тому числі загальної, професійної підготовки та дисциплін інших спеціальностей;
- 3) розміщення переліку вибіркових дисциплін за освітніми програмами на офіційному вебсайті закладу вищої освіти для ознайомлення студентів та їх вибору;
- 4) забезпечення якістю надання освітніх послуг;
- 5) моніторинг результатів навчання здобувачів вищої освіти відповідно до освітніх програм;
- 6) аналіз ступеня задоволеності здобувачів освіти організацією освітнього процесу;
- 7) перегляд освітньо-професійних програм в частині дисциплін власного вибору за результатами опитування внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів, а саме: здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, випускників закладу освіти, роботодавців тощо.

Отже, з метою задоволення реалізації права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін та можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії, кожен здобувач вищої освіти має здійснити персональний вибір навчальних дисциплін, а також додаткових освітніх послуг, з урахуванням власних особистих та професійних потреб.

Список джерел інформації

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 27.03.2021).